

יכול נוכל לה

לפרשת שלח

1. במדבר יג - יד

{כו} וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל ... ויראו את פרי הארץ: {כו} ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה: {כח} אפס פי עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדולת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם: {כט} עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבوسی והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן: {ל} ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה פי יכול נוכל לה: {לא} והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו: {לב} ויצאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות: {לג} ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם:

פרק יד {א} ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בצלילה ההוא: {ב} וילנו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו אלהם כל העדה לו מתנו בארץ מצרים או במדבר הזה לו מתנו: {ג} ולמה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב נשינו וטפנו יהיו לבז הלוא טוב לנו שוב מצרימה: {ד} ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה: {ה} ויפל משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל: {ו} ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם: {ז} ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד: ... {כג} אם יראו את הארץ אשר גשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה: ... {כט} במדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקדיכם לכל מספרכם מן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי: {ל} אם אתם תבאו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה פי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון: {לא} וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והביאתי אתם וידעו את הארץ אשר מאסתם בה: {לב} ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה: {לג} ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר:

2. תחלים קו

{כד} וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו: {כה} וירגנו באהליהם לא שמעו בקול ה': {כו} וישאו ידו להם להפיל אותם במדבר: {כז} ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות:

3. ילקוט שמעוני רמז תשמג

ונהי בעינינו כחגבים. מה הקב"ה אומר (ליחזקאל) [לירמיה] לך ואמור להם אין אתם יודעים מה הוצאתם מפיכם שנאמר לקול המולה גדולה הצית אש עליה וגו', לקול המולה שאמרתם מה גרמתם לעצמכם הצית אש עליה יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם. אמרתם ונהי בעינינו כחגבים אמר הקב"ה ותרתי עליהם, אלא וכן היינו בעיניהם מי יאמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים וכי ידעתם מה עשיתי לכם בעיניהם

ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי אומר דברי גרגן כמתלהמים כאדם שיש לו מת והוא צווח ובוכה, כך הם כיון שבאו מתוך הארץ עמדו ופזרו עצמם בכל שבטי ישראל כל אחד ואחד בתוך שבטו ומתנפל לתוך כל זזית של ביתו ובניו ובנותיו באים עליו והיו אומרים לו מה לך מרי, ובעוד שהוא עומד

עושה עצמו נופל לפניהם, אומר להם אוי לי עליכם בני ובנותי וכלותי היאך האמוריים עתידים לתעתע בכם היאך הן עתידים לשלוט בכם מי יוכל לראות פני אחד מהם (כדו כלום לאמו של משה יכולה לבלום צפרנו של אחד מהם אני יודע מה ראיתי), מיד הם כולן גועין בבכיה בגיהם ובנותיהם וכלותיהם עד שהיו השכנות שומעות את הדבר אף הן היו בוכות עד שהיתה משפחה למשפחה משמעת עד שהיה כל השבט בוכה, וכן חברו מבכה שבטו וכן כל אחד ואחד עד שנעשו ששים רבוא חבורה אחת וגעו ונתנו קול בכיתם למרום, מנין ממה שקרינו בענין ותשא כל העדה ויתנו את קולם.

4. אם הבנים שמחה, ג סג

ועתה אחי התבונן וראה איך שלא התעצלו אז להשתמש באמצעים שונים של כזבים וערמומיות, ולא חסו על שום טרחה להטריח ולשלוח באוהלים של ששים רבוא אנשים, כדי להטעות את כל העם, ולעורר בקרבם שגאה ושטנה ומיאוס בארץ חמדה. והשיגו כל זאת ע"י הפראפאגאנדא העצומה והגדולה שהשתמשו בה, ועלה בידם לעשותם כולם כחבורה אחת נגד ארץ חמדתינו, כדי להשיג את מטרתם האנוכית שבקרב הנשיאים מנהיגי העדה בעת הזאת...

. נמצא, דאם-אנו רוצים לתקן זאת, מוכרחים אנו להשלים עתה מה שהם חסרו אז, היינו לעשות פעלים לעורר אהבה וחמדה בלבבות עם בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם, להיותם חושקים וחומדים לארץ חמדה של אבותינו, ואש תקוד בקרבם לבוא ולירש את הארץ הקדושה, ויחמדו אליה יותר מכל חמדה שבעולם. זה יהיה התיקון השלם לקלקול הרב הנ"ל, ובזה יפרע החוב הישן שעשינו אז, מראש היותינו לעם, המעמיס עלינו כל כך עד היום הזה בצרות וחבלות שונות ותכופות, עד שכמעט אבדנו וגווענו ותמנו לגווע, ח"ו. ובעשותינו תיקון הנ"ל, יופסק החוב, ויקרע השטר חוב מעלינו, ויום הישועה בוא יבוא לנו בהפלאה גדולה ובמעלה יתירה, וזה היום שקוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו בב"א.

5. מדרש תנחומא שלח ה

משל למה ישראל דומין. למלך שזמן לבנו אשה נאה בת טובים ועשירה. אמר ליה המלך, זמנתי לך אשה נאה בת טובים ועשירה שאין קמותה בעולם. אמר לו הבן, אלך ואראה אותה. שלא היה מאמין באביו. מיד הקשה הדבר והרע לאביו. אמר אביו, מה אעשה. אם אומר לו, איני מראה אותה לך, עקשו הוא אומר, קעורה היא, לפיכך לא רצה להראותה. לשוף אמר ליה: ראה אותה ותדע שלא כזבתי לך. ובשביל שלא האמנת בי, קונם שאין אתה רואה אותה בביתך, אלא לבנך אני נותנת. וכך הקדוש ברוך הוא אמר לישראל, טובה הארץ, ולא האמינו, אלא אמרו, נשלחה אנשים לפנינו. אמר הקדוש ברוך הוא, אם מעכב אני עליהם, הם אומרים: לא טובה הארץ, ולכך לא הראה אותה לנו. אלא הראו אותה, ובשבועה שאין אחד מהם נכנס לתוכה, אלא לבניהם, שנאמר: אם הראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותם